

UNESCO/ EIROPAS PADOMES LABAS PRAKSES KODEKSS TRANSNACIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS SNIEGŠANĀ

*Pieņemts "Eiropas reģiona konvencijas par tādu kvalifikāciju atzīšanu,
kas saistītas ar augstāko izglītību" (Lisabonas konvencija)
Starptautiskās komitejas sēdē Rīgā, 2001. gada 6. jūnijā.*

PREAMBULA

Eiropas reģiona konvencijas par tādu kvalifikāciju atzīšanu, kas saistītas ar augstāko izglītību (Lisabonas diplomatzīšanas konvencija) Puses,

Apzinoties transnacionālās izglītības straujo attīstību, ko raksturo tādi transnacionālās izglītības pasākumi un partnerība starp iestādēm un organizācijām, kuros studenti atrodas citā valstī nekā izglītību realizējošā iestāde, un tās iespaidu uz augstāko izglītību globālā mērogā, bet arī īpaši Eiropas reģionā;

Īpaši apzinoties problēmas, ko izvirza transnacionālās izglītības iestādes un programmas, kas darbojas ārpus jebkādas nacionālās izglītības sistēmas ietvariem;

Saprotot faktu, ka transnacionālā augstākā izglītība strauji izplešas, galvenokārt sakarā ar augošajām un šķietami neierobežotajām jauno informācijas tehnoloģiju izmantošanas iespējām, piedāvājot izglītības pakalpojumus bezrobežu augstākās izglītības pasaulē;

Būdami pārliecināti, ka nacionālās izglītības sistēmām starp citām ir un būs uzticēts saglabāt kulturālo, sociālo, filozofisko un reliģisko Eiropas reģiona dažādību, tomēr tām būtu arī jāveicina dažāda veida starptautiska un globāla sadarbība;

Pievēršot lielu uzmanību studiju programmu un grādu, kas piešķirti transnacionālajā izglītībā iesaistītās iestādēs, akadēmiskajai kvalitātei;

Uzskatot, ka, neatkarīgi no procedūrām, kas piemērotas, izveidojot un realizējot izglītības pakalpojumus, augstākās izglītības iestādēm jāpakļaujas tiem mācīšanas un studēšanas standartiem, ko pieprasa zināšanu, tehnoloģijas un darba tirgus pašreizējā un paredzamā attīstība;

Atzīstot, ka kvalifikāciju, kas iegūtas ar transnacionālo izglītības pasākumu palīdzību, atzīšanas atvieglošana veicinās gan studentu, gan studiju programmu mobilitāti starp augstākās izglītības iestādēm un sistēmām;

Nemot vērā Eiropas Padomes/ UNESCO Konvenciju Par to kvalifikāciju atzīšanu, kas saistītas ar augstāko izglītību, Eiropas reģionā, kas sniedz vispārīgu normatīvu ietvaru darbam akadēmiskajā atzīšanā;

Nemot vērā arī Labas prakses kodeksus, ko izstrādājuši un pārrauga daži no lielākajiem (izglītības-tulk.) realizētājiem, piemēram:

- **Code of Ethical Practice in the Provision of Education to International Students by Australian Universities**, ko sastādījusi Austrālijas Vicekancleru komiteja;

- **Quality Assurance Code of Practice: Collaborative Provision**, ko sastādījusi Apvienotās Karalistes Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas aģentūra;
- **Principles of Good Practice for Educational Programs for Non- U.S. Nationals**;

Uzskatot, ka šādi kodeksi nosaka darbības ietvarus no eksportējošo augstākās izglītības iestāžu/ sistēmu redzes viedokļa un tiem būtu jātiek papildinātiem no uzņemošo iestāžu/sistēmu viedokļa;

Nemot vērā arī Eiropas Komisijas, Eiropas Padomes un UNESCO kopīgi izstrādāto Diploma Pielikumu, kura mērķis ir sniegt papildus informāciju, kas atvieglotu kvalifikāciju vērtēšanu;

Būdami pārliecināti, ka starptautisko un globālo sadarbību starp augstākās izglītības iestādēm un sistēmām jāvada ētiskiem principiem un vērtībām;

Apzinoties nepieciešamību atrast vispārēji pieņemamus risinājumus praktiskām diplomatzīšanas problēmām Eiropas Reģionā, starp šī Reģiona valstīm un citos pasaules reģionos šajā globālajā augstākās izglītības telpā;

Vienojušies par nepieciešamību sastādīt:

- **Labas prakses kodeksu** augstākās izglītības studiju programmu un citu izglītības pakalpojumu sniegšanai ar transnacionālās izglītības pasākumu palīdzību;
- **Rekomendācijas par ārvalstu kvalifikāciju vērtēšanas procedūrām un kritērijiem**, ar nolūku ieviest Labas prakses kodeksu un atvieglot to kvalifikāciju atzīšanu, kas piešķirtas pēc transnacionālo studiju programmu/ studiju kursu beigšanas,
- tos uzskatot par savstarpēji papildinošiem un pastiprinošiem dokumentiem.

1 I sadaļa. Terminoloģija

Termini, kas definēti Lisabonas Diplomatzīšanas konvencijā, šeit netiek definēti no jauna un tiem šī Labas prakses Kodeksa ietvaros ir tādā pati nozīme kā Konvencijā. Sekojošiem terminiem, kas nosaukti alfabētā kārtībā, ir šāda nozīme:

Aģenti

Trešās puses, tādas kā starpnieki, veicinātāji vai vervētāji, kas darbojas kā vidutāji starp (kvalifikāciju) piešķirošajām un (izglītību) realizējošajām iestādēm transnacionālo izglītības pasākumu veidošanā. Aģents parasti nav iesaistīts izglītības pakalpojumu nodrošināšanā.

Līgums

Dokuments, ko oficiāli apstiprinājuši partneri un kas satur visus sadarbības noteikumus starp kvalifikāciju piešķirošajām un izglītību realizējošajām iestādēm.

(Kvalifikāciju) piešķirošā iestāde

Augstākās izglītības iestāde, kas piešķir grādus, diplomus, sertifikātus vai citas kvalifikācijas.

Izglītības pakalpojumi

Jebkura studiju programma, studiju kurss vai studiju kursa daļas, kas sekmīgas pabeigšanas gadījumā noved pie kvalifikācijas piešķiršanas. Tie ietver arī tādus pakalpojumus kā sagatavošanas kursi, lai atvieglotu iestāšanos studiju kursā, vai apmācības moduļi, kas domāti profesionālajai attīstībai.

Partneri

(Kvalifikāciju) piešķirošās un (izglītību) realizējošās iestādes, kas iesaistītas transnacionālās izglītības pasākumos.

(Izglītību) realizējošā iestāde

Iestāde vai organizācija, kas piedāvā visu studiju programmu vai tās daļu.

Transnacionālās izglītības pasākumi

Izglītības, juridiski, finansiāli vai citi pasākumi, kas noved pie (a) **transnacionālās izglītības pasākumu ar sadarbību** veidošanu, piemēram, frančīze, dvīņu programmas, apvienotie grādi, kur (kvalifikāciju) piešķiriošās iestādes studiju programmas, studiju kursa daļas vai citus izglītības pakalpojumus piedāvā cita partneriestāde; (b) **transnacionālās izglītības pasākumu bez sadarbības** veidošanu, piemēram, filiāles, ofšora iestādes, korporāciju vai starptautiskās iestādes, kur studiju programmas, studiju kursa daļas vai citus izglītības pakalpojumus tieši sniedz (kvalifikāciju) piešķiriošā iestāde.

Transnacionālā izglītība

Visu veidu augstākās izglītības studiju programmas, studiju kursu kopumi vai izglītības pasākumi (ieskaitot tālmācību), kuros apmācāmie atrodas citā valstī nekā (kvalifikāciju) piešķiriošā iestāde. Šādas programmas var piederēt citai izglītības sistēmai nekā tās valsts sistēma, kurā tā darbojas, vai darboties neatkarīgi no jebkādas nacionālās izglītības sistēmas.

2 II sadaļa. Principi

1. **Transnacionālās izglītības pasākumiem** jābūt tā izstrādātiem, realizētiem un pārraudzītiem, lai paplašinātu pieeju augstākās izglītības studijām, pilnībā atbilstu apmācamo izglītības prasībām, dotu ieguldījumu to kognitīvajā, kulturālajā, sociālajā, personīgajā un profesionālajā attīstībā un pakļautos nacionālajai likumdošanai, kas attiecas uz augstāko izglītību, gan eksportējošajā, gan uzņemošajā valstī. Transnacionālās izglītības pasākumu ar sadarbību gadījumā jābūt rakstiskiem un juridiski saistošiem līgumiem vai kontraktiem, kas nosaka visu partneru tiesības un pienākumus.
2. Transnacionālās izglītības programmu **akadēmiskajai kvalitātei un standartiem** jābūt vismaz salīdzināmiem ar tiem, kādi ir (kvalifikāciju) piešķiriošajās iestādēs, un tiem, kādi ir uzņemošajās valstīs. (Kvalifikāciju) piešķiriošās iestādes, kā arī (izglītību) realizējošās iestādes ir pilnīgi atbildīgas par kvalitātes nodrošināšanu un kontroli. Procedūrām un lēmumiem, kas attiecas uz transnacionālās izglītības pasākumu piedāvāto izglītības pakalpojumu kvalitāti, jābalstās uz konkrētiem kritērijiem, kas ir caurredzami, sistemātiski un pieejami pārbaudei.
3. Iestāžu, kas veidotas ar transnacionālās izglītības pasākumu palīdzību, **politikas un mērķu formulējumam**, to vadības struktūrām un izglītības tehniskajam nodrošinājumam, kā arī konkrētu programmu, kursu kopumu un citu izglītības **pakalpojumu mērķiem un saturam** jātiek publicētam un jābūt pieejamam gan pēc eksportējošo, gan uzņemošo valstu iestāžu un izglītības saņēmēju pieprasījuma.
4. **Informācijai**, ko (kvalifikāciju) piešķiriošā iestāde, (izglītību) realizējošā iestāde vai aģents sniedz paredzamajiem studentiem un transnacionālajās studiju programmās reģistrētajiem, jābūt atbilstoši, precīzai, konsekventai un uzticamai. Informācijā jāietilpst norādījumiem par piemērotiem sūdzību un apelāciju iesniegšanas veidiem. Ja programma tiek piedāvāta transnacionālās izglītības pasākumā ar sadarbību, šī pasākuma raksturam un pušu atbildībai jābūt skaidri izklāstītai. (Kvalifikāciju) piešķiriošā iestāde ir atbildīga un tai jākontrolē un jāpārbauda informācija, ko publisko tās vārdā darbojošies aģenti, ieskaitot pretenzijas par kvalifikāciju atzīšanu eksportējošajā valstī un citur.
5. Iestāžu **personālam** vai tiem, kas māca transnacionālās izglītības pasākumu ietvaros darbojošās programmās, jābūt kompetentiem kvalifikācijas, pasniegšanas, zinātniskas darbības un cita veida profesionālās pieredzes ziņā. (Kvalifikāciju) piešķiriošajai iestādei jānodrošina efektīvi pasākumi, lai kontrolētu tā personāla kompetenci, kas pasniedz studiju programmas, kuru rezultātā tiek iegūtas tās kvalifikācijas.
6. Transnacionālās izglītības pasākumiem jāveicina izpratne un zināšanas gan par (kvalifikāciju) piešķiriošās iestādes, gan uzņemošās valsts **kultūru un paražām** studentu un personāla vidū.
7. (Kvalifikāciju) piešķiriošajai iestādei jābūt atbildīgai par **aģentiem** vai partneriestādēm, kam dotas tiesības darboties tās vārdā. Iestādēm, kas izmanto aģentus, jānoslēdz rakstiski un juridiski saistoši

līgumi vai kontrakti ar tiem, kas skaidri nosaka to lomas, atbildību, deleģētās darbības pilnvaras, kā arī pārraudzības, domstarpību risināšanas un līguma izbeigšanas nosacījumus. Šiem līgumiem vai kontraktiem jātiek radītiem nolūkā izvairīties no interešu konfliktiem, kā arī lai nodrošinātu studentu tiesības attiecībā uz to studijām.

8. **(Kvalifikāciju) piešķirošajām iestādēm** jābūt atbildīgām par kvalifikāciju piešķiršanu to transnacionālo studiju programmu rezultātā. Tām jāsniedz skaidra un caurredzama informācija par kvalifikācijām, īpaši izmantojot Diploma Pielikumu, kas atvieglo kvalifikāciju novērtēšanu kompetentām atzīšanas iestādēm, augstākās izglītības iestādēm, darba devējiem vai citiem. Šai informācijai jāaptver studiju programmas, kuras rezultātā tiek iegūtas kvalifikācijas, raksturs, ilgums, studiju slodze, programmas darbības vieta un valoda(-s).
9. Studentu **uzņemšanai** studiju kursā, **mācīšanas/studiju aktivitātēm, eksaminācijas un novērtēšanas prasībām** izglītības pakalpojumos, kas piedāvāti transnacionālās izglītības pasākumu veidā, jābūt ekvivalentām tām, kas raksturīgas tām pašām vai salīdzināmām programmām, kas realizētas (kvalifikāciju) piešķirošajā iestādē.
10. **Akadēmiskajai studiju slodzei**, izsakot to kredītpunktos, vienībās, studiju ilgumā vai citādi, jābūt tādai pašai kā salīdzināmās programmās (kvalifikāciju) piešķirošajā iestādē; katra atšķirība šajā ziņā prasa skaidru paziņojumu par tās loģisko pamatu un konsekvencēm attiecībā uz kvalifikāciju atzīšanu.
11. Transnacionālās izglītības programmās piešķirtajām **kvalifikācijām**, kas atbilst šī Kodeksa nosacījumiem, jātiek vērtētām saskaņā ar Lisabonas Diplomatzīšanas konvencijas noteikumiem.

UNESCO/ EIROPAS PADOMES LABAS PRAKSES KODEKSS TRANSNACIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS SNIEGŠANĀ

II. Paskaidrojošais memorands

Dokumenta statuss: šis Kodekss tika pieņemts Transnacionālās izglītības darba grupas trešajā sanāksmē, kas notika 1999. gada novembrī Jeruzalemē. Tas tiks iesniegts ENIC tīklam apstiprināšanai un Lisabonas Diplomatzīšanas Konvencijas Komitejai pieņemšanai.

1. Ievads

Sekojošais Kodekss ir veidots, lai atspoguļotu gan eksportējošo, gan uzņemošo valstu skatījumus attiecībā uz transnacionālās izglītības sniegšanu. Tā saturam jātiek uzskatītam par papildinājumu Lisabonas Diplomatzīšanas konvencijai, tādējādi radot normatīvu ietvaru, ko nacionālās atzīšanas iestādes var lietot kā rekomendāciju to konkrētajos pasākumos.

2. Kodeksa mērķi

Lai veicinātu labu praksi transnacionālās izglītības jomā- īpaši attiecībā uz studiju programmu nodrošināšanas kvalitāti un to kvalifikāciju standartiem, ko piešķirušas Eiropas Padomes/UNESCO Lisabonas Diplomatzīšanas konvencijas Puses-, šis Kodekss ir paredzēts, lai:

- apmierinātu **gan** eksportējošo, **gan** uzņemošo valstu cerības attiecībā uz *transnacionālās izglītības pasākumiem* augstākajā izglītībā;
- sniegtu izziņas materiālu par jautājumiem, kas attiecas uz programmu, kas pasniegtas, un kvalifikāciju, kas piešķirtas transnacionālo izglītības pasākumu ietvaros, kvalitātes nodrošināšanu un novērtēšanu;
- piedāvātu "patērētāju aizsardzību" studentiem, darba devējiem un citiem, kas var būt saistīti ar kvalifikācijām, kas piešķirtas transnacionālo izglītības pasākumu ietvaros;
- atvieglotu to kvalifikāciju atzīšanu, kas piešķirtas transnacionālo izglītības pasākumu ietvaros augstākajā izglītībā.

3. Kodeksa īstenošana

Kodekss ietver *principu* kopumu, kam jātiek respektētam no to iestāžu vai organizāciju puses, kas iesaistītas izglītības pakalpojumu sniegšanā transnacionālo izglītības pasākumu ietvaros. Šie principi ir formulēti apgalvojumu formā ar normatīvu nozīmi. Kodeksa nosacījumu ieviešanai, īpaši attiecībā uz kvalifikāciju atzīšanu, kas piešķirtas transnacionālajos izglītības pasākumos, ENIC tīklam jāpiemēro procedūras, kas izklāstītas Rekomendācijās par procedūrām un kritērijiem ārvalstu kvalifikāciju vērtēšanā. Tādējādi Kodekss un Rekomendācijas ir viens otru papildinoši un savstarpēji atbalstoši dokumenti.

4. Kodeksa darbības sfēra

Kodekss īpaši attiecas uz tiem transnacionālās izglītības pasākumiem, kas noved pie studiju programmu pasniegšanas un kvalifikāciju piešķiršanas. Attiecīgi tas ir attiecināms uz:

- a) iestādēm un programmām**, kas iesaistītas jebkādu transnacionālu pasākumu veidošanā, kuros (izglītības) iestāde realizē izglītības pakalpojumu ārpus tās izcelsmes valsts;
- b) personālu**, neatkarīgi no tā izcelsmes valsts, kas strādā iestādē/ programmā, kas darbojas transnacionāla izglītības pasākuma veidā;
- c) studentiem**, neatkarīgi no to izcelsmes valsts, kas reģistrējušies studiju kursam vai tā daļām, kas nodrošina pilnīgu vai daļēju augstākās izglītības kvalifikācijas iegūšanu, iestādē/ programmā, kas darbojas transnacionāla izglītības pasākuma veidā;
- d) aģentiem**, kas ir trešās puses, kas darbojas kā starpnieki, veicinātāji vai vervētāji transnacionālās izglītības pasākumos;
- e) citām** ieinteresētajām pusēm, piemēram, darba devējiem un sabiedrībai kopumā, kas ieinteresēti augstākās izglītības kvalifikāciju kvalitātē.